

36 600 X

**Vaststelling van de begrotingsstaten van het
Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2025**

Nr. 24

NOTA VAN WIJZIGING
Ontvangen 14 november 2024

Het voorstel van wet wordt als volgt gewijzigd:

De begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2025 komt te luiden:

Vastgestelde begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2025 (bedragen x € 1.000)				
Ar	Omschrijving	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	Totaal	13.346.313	12.994.137	245.411
	Beleidsartikelen			
1	Inzet	3.204.145	2.792.590	104.116
2	Koninklijke Marine	1.138.756	1.180.461	12.324
3	Koninklijke Landmacht	2.017.561	2.018.172	8.054
4	Koninklijke Luchtmacht	1.021.994	1.021.994	12.111
5	Koninklijke Marechaussee	747.868	747.868	4.459
7	Commando Materieel en IT	864.084	864.084	25.765
8	Defensie Ondersteuningscommando	1.715.650	1.728.050	68.995
	Niet beleidsartikelen			
9	Algemeen	257.941	258.759	1.600
10	Apparaat kerndepartement	1.892.942	1.896.787	7.987
11	Geheim	19.217	19.217	0
12	Nog onverdeeld	466.155	466.155	0

Toelichting

Algemeen

Het kabinet brengt de uitgaven aan Defensie in lijn met de NAVO-norm van tenminste 2% van het Nederlands bruto binnenlands product (bbp). Dit heeft het kabinet vastgelegd in het Hoofdlijnenakkoord en ook opgenomen in het regeerprogramma. Als gevolg van bijgestelde bbp-ramingen heeft het kabinet besloten aanvullend structureel €716 miljoen te investeren in de verdere versterking van defensie, bovenop de investering van €2,4 miljard uit het Hoofdlijnenakkoord en de Defensienota 2024. Deze nota van wijziging - samen met de nota van wijziging voor het Defensiematerieelbegrotingsfonds (hoofdstuk K) - verwerkt hiervan €565 miljoen voor de verdere versterking van Defensie. Het andere deel, €151 miljoen, is bestemd voor het versterken van het grensproces en het vergroten van de nationale veiligheid, waaronder capaciteiten van de Koninklijke Marechaussee (KMar). Dit wordt in overleg met het ministerie van Asiel & Migratie verder uitgewerkt.

Defensie leert van de huidige ontwikkelingen op het internationale gevechtsveld. Keuzes voor verdere versterking van onze krijgsmacht zijn gebaseerd op deze lessen. Daarom investeert Defensie aanvullend in 1) geïntegreerde lucht- en raketverdediging (*Integrated Air and Missile Defence*, IAMD), 2) innovatie en digitale transformatie en 3) in capaciteiten om langer inzetbaar te zijn.

Middels deze nota informeren we de Kamer over de invulling van het aanvullende budget voor Defensie. De uitgebreide toelichtingen van de verschillende onderdelen van het aanvullende budget zijn beschreven in de Kamerbrief Aanvullende investeringen Defensie.

In deze Nota van Wijziging zijn alleen uitgavenmutaties en verplichtingenmutaties weergegeven. Er worden geen meerjarige ontvangstenmutaties gedaan.

Voorts wordt in deze nota van wijziging € 565 miljoen aan uitgavenbudget toegevoegd aan de defensiebegroting 2025.

Artikelsgewijze toelichting bij de begrotingsartikelen

Art 1. Het uitgavenbudget op dit artikel wordt voor 2025 met 750 miljoen euro verhoogd, ten behoeve van de steunmaatregelen voor Oekraïne. Dit budget komt uit 2024. In de tweede suppletoire begroting voor 2024 is het budget voor de steunmaatregelen voor Oekraïne met hetzelfde bedrag neerwaarts aangepast. Het betreft enkel een aanpassing in het kasbudget; het verplichtingenbudget blijft ongewijzigd. Omdat voor een aantal steunmaatregelen de betalingen niet meer in 2024 plaatsvinden, wordt met deze nota van wijziging dit budget toegevoegd aan de begroting voor 2025.

Art 12. De additionele middelen voor dit artikel worden met name gereserveerd voor het dienjaar en worden gebruikt om te groeien richting de 4000 dienjaarmilitairen. Tevens worden middelen gereserveerd voor de verdere versterking van het Commando Materieel en IT (COMMIT) om alle plannen uit te kunnen voeren.

Meerjarige doorwerking

In de onderstaande tabellen zijn per artikel de standen ontwerpbegroting 2025 vóór nota van wijziging, de mutaties en de standen ontwerpbegroting 2025 na nota van wijziging meerjarig opgenomen.

Tabel 2 Meerjarige doorwerking verplichtingen (bedragen x € 1.000)

Art. Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
12 Nog onverdeeld					
Stand vóór nota van wijziging	466.155	387.429	662.339	863.485	979.126
<i>Aanvullende middelen</i>	0	223.425	290.180	221.344	138.664
<i>Defensie</i>					
<i>Miljoenennota 2025</i>					
Stand na nota van wijziging	466.155	610.854	952.519	1.084.829	1.117.790
Tota al					
Ministerie van Defensie					
Stand voor nota van wijziging	13.346.313	10.331.016	10.661.607	10.875.250	11.093.320
<i>Aanvullende middelen</i>	0	223.425	290.180	221.344	138.664
<i>Defensie</i>					
<i>Miljoenennota 2025</i>					
Stand na nota van wijziging	13.346.313	10.554.441	10.951.787	11.096.594	11.231.984

Tabel 3 Meerjarige doorwerking uitgaven (bedragen x € 1.000)

Art. Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
1 Inzet					
Stand vóór nota van wijziging	2.042.590	2.219.677	222.547	219.832	219.832
<i>Fasering Oekraïne</i>	750.000	0	0	0	0
Stand na nota van wijziging	2.792.590	2.219.677	222.547	219.832	219.832
12 Nog onverdeeld					
Stand vóór nota van wijziging	466.155	387.429	662.339	863.485	979.126
<i>Aanvullende middelen Defensie Miljoenennota 2025</i>	0	223.425	290.180	221.344	138.664
Stand na nota van wijziging	466.155	610.854	952.519	1.084.829	1.117.790
Tota Ministerie van al Defensie					
Stand voor nota van wijziging	12.244.137	12.391.067	10.737.103	10.948.544	11.091.680
<i>Fasering Oekraïne</i>	750.000	0	0	0	0
<i>Aanvullende middelen Defensie Miljoenennota 2025</i>	0	223.425	290.180	221.344	138.664
Stand na nota van wijziging	12.994.137	12.614.492	11.027.283	11.169.888	11.230.344

De Minister van Defensie,
R.P. Brekelmans